

προεδρεύοντος τοῦ Γεωργίου Σισίνη, διορίζεται παρὰ τῆς ἐν λόγῳ Συνελεύσεως μέλος τῆς ἐπὶ τοῦ Πολιτεύματος δωδεκαμελοῦς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ Γ. Σταύρου ἀντιπροσώπευσεν ἐπίσης τὴν Ἠπειρον καὶ εἰς τὴν ἐν Ἀργεῖ Ε' τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσιν μετὰ τοῦ Κ. Ράδου καὶ Α. Τσακάλωφ¹.

Ἀπετέλει ἐπὶ πλέον μέλος τοῦ τμήματος τῶν Οἰκονομιῶν τοῦ Πανελληνίου ἤτοι συμβουλίου ὄπερ κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς Βουλῆς τῆς 18 Ἰανουαρίου 1828 «θέλει μετέχει μετὰ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος τῶν ἔργων καὶ τοῦ ὑπευθύνου τῆς Κυβερνήσεως μέχρι τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως»².

Ὁ Καποδίστριας, κατερχόμενος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐγνώριζεν ὅτι πρὸς ἐδραίωσιν τῶν μεγάλων τραπεζιτικῶν καὶ οἰκονομολογικῶν αὐτοῦ ὄνειρων ἐπὶ ἀσαλεύτων βάσεων ἀπητέιτο τραπεζιτικὴ μόρφωσις καὶ οἰκονομολογικὴ δεξιότης, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδύνατο εὐκόλως νὰ προσφέρῃ ὁ τότε ἑλληνικὸς κόσμος. Ἐγίνωσκεν ὁ Κερκυραῖος εὐπατρίδης ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχεν ἀνάγκην δεξιῶν χειριστῶν. Ἐστράφη ὁθεν οὗτος περίφροντις πρὸς ὄλας τὰς δυνάμεις αἰτινες θὰ ἠδύναντο νὰ θεμελιώσουν τὴν παρ' αὐτοῦ ὄνειροπολουμένην οἰκονομικὴν πολιτικὴν. Οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἔπαυσεν ὁ Καποδίστριας ὑπολογίζων, πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς χώρας ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ χάους εἰς τὸ ὁποῖον ἐπάλαιεν αὕτη, ἐπὶ τοῦ Γ. Σταύρου, μετὰ τοῦ ὁποίου ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω διετέλει ἀπὸ καιροῦ εἰς συνεργασίαν.

Ἐν ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων τοῦ Καποδίστρια ἄμα τῇ ἀνεξαρτησίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἡ ἰδρυσις τῆς «Ἐθνικῆς χρηματιστικῆς Τραπεζῆς»³, Τραπεζῆς οἰονεὶ τοῦ Κράτους, διότι ἠλπίζεν οὕτω ὅτι τὰ κεφάλαια θὰ συνέρροον διὰ ταύτης εἰς τὸ κενὸν δημόσιον Ταμεῖον καὶ θὰ ἀνεκούφιζον τὰς πολλαπλᾶς καὶ ἐπειγούσας ἀνάγκας τοῦ Κράτους, διοχετευόμενα εἶτα ἐκ

¹) Γενικὴ Ἐφημερὶς τῆς Ἑλλάδος ἀρ. 3 τῆς 13 Ἰανουαρίου 1822.

²) Τὸ Πανελλήνιον διηρεῖτο εἰς τρία τμήματα: τῶν Ἐσωτερικῶν, Στρατιωτικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, ἐκάστου τμήματος ἀποτελουμένου ἐξ ἑνὸς προβούλου ὡς προέδρου καὶ δύο μελῶν. Κατὰ τὸ διάταγμα τῆς 23 Ἰανουαρίου 1828 ὁ Γ. Κουντουριώτης διορίζεται πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιτροπῆς, εἰς τὴν ὁποίαν προστίθενται ὡς τακτικὰ μέλη διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 29 Μαρτίου 1828 δημοσιευθέντος διὰ τοῦ ἐπ' ἀρ. 22 τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τοῦ ἔτους ἐκείνου ὁ Ἀλέξ. Κοντόσταυλος καὶ Γ. Σταύρου. (Ἔστία 6 Ἀπριλίου 1880 ἀρ. 223 σελὶς 210).

³) Προνομιούχος Τράπεζα ἐπὶ τριάκοντα ἔτη μετὰ ὑποκαταστημάτων καὶ κεφαλαίου 28.000.000 δραχ. καὶ δικαιώματος ἐκδόσεως γραμματίων τῷ φέροντι μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 28 ἑκατ. δραχ. καὶ ἀξίας οὐχὶ κατωτέρας τῶν δραχ. 25 Ἡ τράπεζα αὕτη διελύθη ταχέως ἕνεκα τῆς μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Καποδίστρια ἐπικρατησάσης ἐν τῇ χώρᾳ ἀναρχίας. Τὰ τῆς ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς ταύτης βλέπε ἐν τῷ ἔργῳ Δ. Ζωγράφου Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Γεωργίας τόμος Β'. σελὶς 246--276.

τούτου εις τὸν πάσχοντα πληθυσμόν. Διευθύνται τῆς Τραπεζῆς ταύτης διωρίζοντο κατὰ τὸ ἄρθρον 7 τοῦ ἀπὸ 2^{ας} Φεβρ. 1828 Πρ. Δ. «ὁ Πρόβουλος τοῦ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας τμήματος τοῦ Πανελληνίου με δύο συνεργάτας διωρισμένους ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην». Τὸ διάταγμα τοῦτο ἠκολούθησε πρᾶξις τῆς ἐν Αἰγίνῃ Κυβερνήσεως ἀπὸ 3 Φεβρ. 1828 διὰ τῆς ὁποίας ὁ Πρόβουλος καὶ οἱ δύο συνεργάται του ἀποτελοῦν ἐπίσης τὴν ἐπὶ τῆς Διευθύνσεως τοῦ Ταμείου Ἐπιτροπὴν. Ἐχομεν οὕτω, ὡς βλέπομεν, τὸ 1828 τὸν Γ. Σταύρου διωρισμένον εἰς τὰς κάτωθι θέσεις, ἦτοι εἰς τὴν Χρηματ. Τράπεζαν, εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ταμείου, ἀποτελοῦντα ἐπὶ πλέον ὡς εἶδομεν μετὰ τοῦ Γ. Κουντουριώτου καὶ Α. Κοντοσταύλου καὶ μέλος τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιτροπῆς τοῦ Πανελληνίου σχηματιζούσης τότε εἶδος Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν¹.

Εἰς τὸν Γ. Σταύρου ἀνετίθετο ἤδη, ὡς βλέπομεν, εἰς ἡλικίαν 40 ἐτῶν ἢ ἐποπτεία, διοργάνωσις, διαχείρισις καὶ θεμελίωσις ὀλοκλήρου τοῦ Καποδιστριακοῦ Οἰκονομικοῦ Οἰκοδομήματος. Ἡ ἐκτίμησις καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ Κυβερνήτου ἦσαν ἀπολύτως δικαιολογημέναι ἐκ τῆς γενομένης ἐκλογῆς. Ὁ Γ. Σταύρου ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων ἀντάξιός τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ ὅστις εὔρεν ἐν τῷ προσώπῳ του ὄχι μόνον εἰλικρινῆ φίλον, ἀλλὰ καὶ πολύτιμον σύμβουλον. Ἡ διοικητικὴ περὶνοια τοῦ Γ. Σταύρου κατεφάνη κατὰ τὴν δύσκολον ἐκείνην περίοδον καθ' ἣν αἱ δημόσιαι ἀνάγκαι ἐθεραπεύοντο πολλάκις διὰ τῆς προσωπικῆς πίστεως τῶν Κυβερνητῶν τῆς χώρας. Αἱ πρόσοδοι τοῦ ἔθνους κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦσαν, ὡς ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, σφόδρα περιορισμέναι, δὲν συνέβαιναν ὅμως τὸ αὐτὸ καὶ μετὰ τὰς πρὸς θεραπείαν ἀνάγκας. Ἀπητοῦντο ὅθεν ἰχνηλάται δόκιμοι ἵνα ἀνεύρωσι τὰ ὄρια τῶν κατεπειγουσῶν ἀναγκῶν, περιστείλωσι ταύτας καὶ περιορίσωσι τὴν διάθεσιν τῶν δημοσίων πόρων. Ἀρκεῖ νὰ ῥίψη τις ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν λογαριασμῶν τῶν δύο ὑπηρεσιῶν Οἰκονομίας καὶ «Χρηματιστικῆς Τραπεζῆς», τῶν ὑποβληθέντων εἰς τὸν Καποδίστριαν τῇ 13 Ἰουλίου 1829, ὑπογεγραμμένων δὲ παρὰ τοῦ Α. Κοντοσταύλου, Γ. Σταύρου καὶ Ι. Κουντουμά, ἵνα ἴδῃ τὴν ἐπιμεμελημένην, εἰλικρινῆ, θετικὴν καὶ ἀνάλογον πρὸς τὰς οἰκονομικὰς γνώσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἀντιλήψεως ἐργασίαν, ἣτις χαρακτηρίζει τοὺς ὡς εἴρηται λογαριασμούς.

Μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Καποδίστρια (26 Σεπτεμβρίου 1831) ὁ Γ. Σταύρος ἐξηκολούθησεν ὑπηρετῶν ὡς μέλος τῆς ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ἐπι-

¹) Μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα ὅτι μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ Πανελληνίου ὁ Γ. Σταύρου προτάθη Γερουσιαστὴς ὑπὸ δύο Συνελεύσεων, ἐκρίθη ὅμως ἀναγκαῖον νὰ ἐξακολουθήσῃ ὡς μέλος τῆς ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ἐπιτροπῆς, ἐν ἣ ἐξεπλήρου μετὰ θρησκευτικῆς προσηλώσεως, εὐσυνειδησίας καὶ τιμιότητος τὰ καθήκοντά του.

τροπῆς ἐπὶ ἓν εἰσέτι ἑξάμηνον, ἦτοι μέχρι τέλους Μαρτίου 1832, ὑπὸ τὴν ἰδιότητα δὲ ταύτην ὑπέγραψε καὶ τὸ ψήφισμα τῆς Ε' Ἐθνοσυνελεύσεως 4 Ἰανουαρίου 1832 τὸ ἀφορῶν τὴν ἔκδοσιν 1.000.000 χαρτονομισμάτων Φοινίκων ἔναντι ἀντικρυσμάτος τῶν Ἐθνικῶν κτημάτων¹.

Τὸν φόνον τοῦ Καποδίστρια ὁ Γ. Σταύρου ἐθεώρησεν ὡς ἓν τῶν μεγαλειτέρων ἑθνικῶν ἐγκλημάτων. Εἶχε γνωρίσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν ἄνδρα καὶ ἠσθάνθη βαθύτατα ποῖον ἑθνικὸν κεφάλαιον ἀπώλεσεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἡ πατρὸς. Ζῶντος τοῦ Καποδίστρια ὁ Γ. Σταύρου ὑπῆρξεν εἰς τῶν προθυμοτέρων καὶ εἰλικρινεστέρων ὑπαλλήλων τοῦ καθεστῶτος ἐκείνου, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του ἀπὸ τοὺς πιστοτέρους θιασώτας καὶ θαυμαστάς τῆς μνήμης του, τῆς διανοίας του, τοῦ ψυχικοῦ του μεγαλείου καὶ τῶν παραδόσεων ἃς κατέλειπεν οὗτος εἰς τὴν ἀπορφανισθεῖσαν πατρίδα.

Ἡ εἰς τὸν θρόνον ἀνάρρησις τοῦ Ὀθωνος εὔρε τὸν Γ. Σταύρου ἰδιωτεύοντα, ἵνα ἐν πλήρει ἀνεξαρτησίᾳ ἐξυπηρετῇ σκοπιμώτερον τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα, φιλοδουξῶν νὰ συνεχίσῃ τὸ οἰκονομικὸν ἔργον τοῦ Κυβερνήτου, ἀπὸ τὰς παραδόσεις, τὰ ὄνειρα καὶ τοὺς εὐγενεῖς παλμοὺς τοῦ ὁποίου εἶναι ἐμπνευσμένος, οὗ τινος ὁμως δὲν ἔχει οὔτε τὸ πολιτικόν, οὔτε τὸ δημιουργικὸν καὶ διπλωματικὸν ἀνάστημα. Ἡ τότε Διοίκησις αἰσθανομένη τὴν ἀνάγκην τοῦ Γ. Σταύρου ἀφ' ἑνός, καὶ τὴν ἠθικὴν ὑποχρέωσιν ἀφ' ἑτέρου νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς θυσίας ἃς οὗτος ὑπέστη διὰ τὰς πολλαπλᾶς πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας του, διορίζει τοῦτον Ἐλεγκτὴν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Συναισθανομένη ὁμως αὕτη τὸ ταπεινὸν καὶ εὐτελὲς τῆς θέσεως δι' ἄνδρα φέροντα ἄλλοτε τὰ βάρη καὶ τὰς εὐθύνas ἀξιώματος ἰσοδυνάμου πρὸς τὸ Ὑπουργικόν, ἐρωτᾷ τὸν Γ. Σταύρου ἕαν εἶναι εὐχαριστημένος ἐκ τῆς θέσεως ταύτης:

— «Δὲν ἀπόκειται εἰς ἐμὲ νὰ προσδιορίσω τὴν κατάλληλον θέσιν, >ἀπαντᾷ οὗτος, ἀλλ' εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Εἰς ἐμὲ ἐπιβάλλεται τὸ καθῆκον >νὰ ὑπηρετήσω τὴν πατρίδα»². Ἀπάντησις ἦν πρέπει νὰ ἐνστερνισθῶσι καὶ ἐφαρμόσωσι κατὰ γράμμα πάντες οἱ δημόσιοι λειτουργοὶ τῆς σήμερον.

Ὁ Γεώργιος Σταύρου εἰσελθὼν οὕτω ἐκ νέου τὸ 1835 εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν καὶ καταλαβὼν θέσιν ἀναπαυτικωτάτην καὶ ἔντιμον δὲν αἰσθάνεται τερματιζόμενον τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκον οὔτε τὸ στάδιόν του τετελεσμένον καὶ δὲν ἀρκεῖται εἰς τὸν ἄνετον αὐτὸν βίον μετὰ τόσας κακουχίας καὶ κινδύνους³. Ὀνειροπολεῖ τὴν πολιτικὴν σταδιοδρομίαν τῆς

¹) Γενικὴ Ἐφημερὶς τῆς Ἑλλάδος ἀρ. 6 τῆς 23 Ἰανουαρίου 1832. Περὶ τοῦ χαρτονομίσματος τῶν Φοινίκων βλέπε Σ. Λάμπρον: Μικταὶ σελίδες σελῖς 654—664.

²) Ἐπιπέδειος Ἀρχιμανδρίτου Σωκράτους Κολιάτσου σελ. 11.

³) Ἦτο τότε 50 ἐτῶν καὶ ἐλάμβανε μισθὸν 200 δρχ. μηνιαίως.

ΕΡΓΑΣΤΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΤ
ΓΕΩΜΕΤΡΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΕΛΛΗΝΟΝ
ΚΑΘΗΜΕΡΕ
ΚΟΝΣΤΑΝΤΙ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
Φ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ Γ. ΣΤΑΥΡΟΥ ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.γ.Δ της Κ.ε.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ἀπελευθερωλείσης Ἑλλάδος, ἐπὶ στερεῶν πιστωτικῶν θεμελίων, ἀποβαίνων οὕτω συνεχιστῆς τοῦ Καποδιστριακοῦ ἰδεώδους. Ἐκτιμῶν ὁ Γ. Σταύρου τὴν εὐφυΐαν καὶ ἐπιμονὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ αἰσθάνεται τὸν πόθον ὅπως παρὰ τὸ πλεθρὸν τοῦ λαοῦ τούτου συγκεντρωθῶσιν οἰκονομικαὶ δυνάμεις ἱκαναὶ νὰ τὸν ἐνισχύσουν καὶ τονώσουν εἰς τὰς πλουτοπαραγωγικὰς ἐργασίας του. Αἰσθάνεται ἐνδόμυχον τὴν ἀνάγκην δημιουργίας πιστωτικοῦ ὀργανισμοῦ δυναμένου ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ ἐπωφεληθῇ ἀπὸ τὰ πλουτολογικὰ καὶ ἐπιχειρηματικὰ πλεονεκτήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀφ' ἑτέρου νὰ καταστῇ οὕτος τοσοῦτον ἰσχυρὸς ὥστε νὰ ἐκμηδενίσῃ ἢ τοῦλάχιστον ἐξουδετεροῖ τὰς οἰκονομικὰς δυσχερείας τὰς ὁποίας ἀντιμετώπιζεν ἡ νεόπλαστος τότε ἑλληνικὴ κοινωνία. Ὑπάλλληλος ἤδη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου δὲν παύει διατελῶν εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ ἐν Ἑλβετίᾳ Ἐυνάρδου, μετὰ τοῦ ὁποίου αἱ σχέσεις γίνονται συχνότεραι μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου. Μελετῶν ἀδιαλείπτως καὶ μὲ ὄμμα ζωηρὸν καὶ ἀπαθὲς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς χώρας καὶ γνωρίζων ἐπικειμένην τὴν ἴδρυσιν τῆς Τραπεζῆς¹ διατηρεῖ ἐνήμερον τὸν φιλέλληνα Ἐυνάρδον μετὰ τοῦ ὁποίου εὐρίσκειται εἰς συνεχῆ ἀλληλογραφίαν². Ὁ τελευταῖος οὗτος φιλοδοξῶν νὰ προσφέρῃ εἰς τὰς μέχρι τοῦδε ὑπηρεσίας αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ νέας θετικὰς τοιαύτας θέτει εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ Γεωργίου Σταύρου καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Ρενῆ³ τὰ διὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς Προεξοφλητικῆς Τραπεζῆς προωρισμένα κεφάλαια⁴ ὅπως θέσῃ ταῦτα εἰς κυκλοφορίαν καὶ δοκιμάσῃ ἂν ὁ τόπος εἶναι ὄριμος διὰ τραπεζιτικὰς ἐργασίας καὶ προπαρασκευάσῃ οὕτω βαθμιαίως τὸ πρὸς τοιαύτας ἐργασίας ἔδαφος.

Ὁ Γ. Σταύρου εἰσερχόμενος ἤδη, παρὰ τὴν ιδιότητά του ὡς δημοσίου ὑπαλλήλου, εἰς τὴν τραπεζιτικὴν ζωὴν τῆς χώρας, αἰσθάνεται σὺν

¹) Ἦτο μέλος τῆς ἐπὶ τῶν προετοιμασιῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Ἐπιτροπῆς (Ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως ἀρ. 9 τῆς 27 Ἀπριλίου 1841 σελ. 73).

²) Αἱ πρὸς τὸν Γεώργιον Σταύρου ἐπιστολαὶ τοῦ Ἐυνάρδου ἐξεδόθησαν γαλλιστὶ εἰς τόμον παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Εἰς χεῖρας τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εὐρίσκονται ἐπίσης καὶ ἀντίγραφα εἴκοσιν ἐπιστολῶν τοῦ Γ. Σταύρου εὐρεθεισῶν ἐσχάτως, ἐποχῆς ὅμως μεταγενεστέρας τοῦ 1841. Ὁ Ἐυνάρδος λαμβάνων ἐπιστολάς τοῦ Γ. Σταύρου καθίσταται ἐνήμερος ὄχι μόνον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς λεπτομερείας τῶν ἀτομικῶν του ὑποθέσεων καὶ συμφερόντων, ἀλλὰ καὶ διὰ πᾶν σχετιζόμενον μὲ τὰς γενικωτέρας ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἴδρυσιν τῆς Τραπεζῆς.

³) Γάλλος ἐπιμελητῆς τῆς Οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, τὸν ὁποῖον ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις ἀπέστειλεν εἰς Ἑλλάδα κατόπιν παρακλήσεως τοῦ Καποδίστρια πρὸς τὸν Ἐυνάρδον (Ἐπιστολὴ Καποδίστρια πρὸς Ἐυνάρδον 10 Νοεμβρίου 1830).

⁴) Ὁ Βαλαριώτης τὸ ποσὸν τοῦτο ὀρίζει εἰς δρχ. 500.000 (Ἱστορία τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς σελ. 11) ὡς καὶ ὁ Λυκιαρδόπουλος. Ὁ Ἐυνάρδος ὅμως καθορίζει τὰ εἰς Ἀθήνας διατεθειμένα κεφάλαιά του εἰς δρχ. 380.000 (Ἐπιστολὴ Ἐυνάρδου πρὸς Γ. Σταύρου ἐκ Γενεύης ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25 Νοεμβρίου 1841).

τῷ χρόνῳ ἐπιτακτικωτέρουν τὴν ἀνάγκην ταχείας ἐντάσεως τῶν προσπαθειῶν πρὸς Ἱδρυσιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐξ ἑλληνικῶν κεφαλαίων. Ἡ εὐρεσις ὁμῶς τῶν κεφαλαίων τούτων τὸν βασανίζει νυχθημερόν. Ποῦ νὰ εὑρη πράγματι ταῦτα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην; Τὸ χορηγηθὲν δάνειον τῶν 60.000.000 εἶχε σχεδὸν καταναλωθῆ, τὰ δὲ ἐν τῷ τόπῳ εὐρισκόμενα ἐλάχιστα χρήματα ἐτοκίζοντο πρὸς 20%—30% ¹. Ἡ ἔξωθεν ἀφ' ἑτέρου εἰσαγωγή τούτων ἀπῆτει ἐγγυήσεις, τὰς ὁποίας τὸ νεοσύστατον κράτος ἦτο ἀδύνατον νὰ παράσχη, διότι τὰ μὲν ἔθνικὰ λεγόμενα κτήματα ἦσαν ἤδη ὑποθηκευμένα εἰς τὰς ἐγγυητρίας τοῦ δανείου δυνάμεις, τὰ δὲ ἔσοδα αὐτοῦ μηδαμινὰ καὶ μόλις ἐπαρκοῦντα εἰς τὸ τρίτον τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων δαπανῶν, τῶν λοιπῶν καταβαλλομένων ἐκ τῶν λειψάνων τοῦ τελευταίου δανείου. Ἐκ τῶν μοναστηριακῶν ἀφ' ἑτέρου κτημάτων τὰ μὲν εἶχον πωληθῆ εἰς ἐξευτελιστικὰς τιμὰς, τὰ δὲ εἶχον ἐνοικιασθῆ διὰ μακρὸν χρονικὸν διάστημα. Ὁ Γ. Σταύρου ὁμῶς παρ' ὄλα ταῦτα δὲν ἀποθαρρύνεται καὶ δὲν παύει καλλιεργῶν τὴν περὶ συστάσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἀνάγκην πρὸς ἐπούλωσιν τῶν οἰκονομικῶν πληγῶν τῆς χώρας. Μόλις ὅθεν ἀντιλαμβάνεται, κατόπιν προπαρασκευῆς, τὸ ἔδαφος ὄριμον διὰ τραπεζιτικὰς ἐργασίας, προβαίνει μετὰ τοῦ Ἐυνάρδου εἰς διαβήματα παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει ὅπως, ἐκτὸς τῆς ἠθικῆς συνδρομῆς, συνδράμη καὶ ὕλικῶς τὸ ἔργον συμμετέχουσα διὰ χιλίων μετοχῶν. Οὗτω λοιπὸν κατηρτίσθη ὁ ἀπὸ 25 Ἰανουρίου 1836 νόμος «περὶ συστάσεως Ἐθνικῆς Τραπεζῆς σκοπούσης τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Γεωργίας, Βιομηχανίας, τοῦ Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας» ² καὶ ἐξεδόθη ὁ περὶ «Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος» νόμος τῆς 30 Μαρτίου 1841. Πρὸς ἐξεύρεσιν κεφαλαίων ὁ Γ. Σταύρου ἀποτείνεται ἐπὶ πλέον διὰ φίλων του εἰς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ὅπως παρέξῃ πρὸς τοῦτο εἰς τὴν ἑλληνικὴν μέρος

¹) Τὸ δάνειον τῶν 60.000.000 σνομολογηθὲν δυνάμει τῆς Συνθήκης τοῦ Λονδίνου 7 Μαΐου 1832 δὲν ἐξυπηρετήσε σπουδαίως τὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους ὡς ἀνεμένετο. Ἐκ τῶν 60.000.000 ἐπραγματοποιήθησαν μόνον 57.239.040. Ἐκ τούτων πάλιν ἐκρατήθησαν 11.222.598 ὑπὲρ τῆς Τουρκίας διὰ τὴν ἐξαγορὰν τῆς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, 1.215.947 ὑπὲρ τῆς Ρωσσίας διὰ προκαταβολὰς εἰς τὴν Κυβέρνησιν, 333.333 ὑπὲρ τῆς Γαλλίας διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, 341.343 διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν δανείων 1824—25, 249.225 ὑπὲρ τοῦ Φιλέλληλος Ἐυνάρδου ἀπέναντι προκαταβολῆς του πρὸς τὸν Καποδίστριαν καὶ 14.167.283 ἐκρατήθησαν δι' ἔξοδα τοῦ Βαυαρικοῦ στρατοῦ καὶ τῆς Ἀντιβασιλείας. Τὰ ὑπόλοιπα τέλος 32.496.682 ἐκρατήθησαν λόγῳ χρεωλυσιῶν καὶ λοιπῶν ἐξόδων τοῦ δανείου τούτου.

²) Ὁ νόμος οὗτος δὲν ἐξετελέσθη λόγῳ διαφωνίας τοῦ Ἄγγλου Τραπεζίτου Wright μὴ ἀποδεχθέντος τοὺς ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου του Glass συμφωνηθέντας ὅρους, δηλώσαντος δὲ κατόπιν νέων διαπραγματεύσεων πρὸς τὸν ἐν Λονδίῳ πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος Σπ. Τρικουπὴν ὅτι «ἀνέβαλε νὰ προβῇ εἰς τὴν Ἱδρυσιν τῆς Τραπεζῆς, λόγῳ τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων».

τῶν παρ' αὐτῇ εὐρισκομένων λειψάνων τοῦ Ἑλληνικοῦ Δανείου. Ἀποτείνεται ἐπὶ πλέον εἰς τὸν Ἐυνάρδον, παρακαλῶν αὐτὸν ὅπως δίδων τὸ καλὸν παράδειγμα ἐπέλθῃ ἀρωγὸς τοῦ σχεδιαζομένου ἔργου λαμβάνων ἀριθμὸν τινα μετοχῶν. Πρέπει νὰ ἀγνοῇ τις ἐνταῦθα τὸ σέβας καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ Ἐυνάρδου πρὸς τὸν Καποδίστριαν καὶ τὴν ἀφατον λύπην ἣν ἠσθάνθη οὗτος διὰ τὴν δολοφονίαν του, διὰ νὰ μὴ ἐκτιμήσῃ τὰς δυσχερείας τοῦ Γ. Σταύρου ὅπως πείσῃ τὸν Ἐυνάρδον καὶ καταπνίξῃ τὴν λύπην του διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ Κυβερνήτου καὶ βοηθήσῃ καὶ πάλιν τὴν Ἑλλάδα. Προσπαθεῖ τέλος νὰ πείσῃ τὴν Ρωσικὴν Κυβέρνησιν ὅπως πέμψῃ τὰ παρ' αὐτῇ ἐκκαθαρισθέντα καὶ παρακατατεθειμένα ἑλληνικὰ κληροδοτήματα Ζωσιμαδῶν, Καπλάνη καὶ λοιπῶν Ἑλλήνων τὴν καταγωγὴν ἐπὶ τῷ ὄρφ νὰ ἀνταλλαγῶσι ταῦτα διὰ μετοχῶν τῆς Τραπεζῆς ἢ κατατεθῶσιν ἐντόκως καὶ ἀναφαιρέτως παρὰ τῇ ἰδρυθείσῃ Τραπεζῇ.

* *

Ἡ ἰδρυσις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἦτο πλέον πραγματικότης, ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως δὲ ταύτης ἀρχεται τὸ εὐρὸν καὶ ἐνδοξον στάδιον καὶ ὁ πολύμοχθος καὶ πολύφροντις βίος τοῦ ἰδρυτοῦ ταύτης Γεωργίου Σταύρου.

Τὰ πάντα εἶναι ἔτοιμα πρὸς λειτουργίαν τῆς Τραπεζῆς, ὑπολείπεται δὲ μόνον ἡ δημοσίευσίς τοῦ σχετικοῦ νόμου. Ὁ βασιλεὺς ὅμως Ὀθων πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ ἀδιαλλάκτου ἐχθροῦ του Πάλμερστον δι' οἰκονομικὰ ζητήματα, ἐκ τῆς μὴ ἐκπληρώσεως τῶν διὰ τὸ δάνειον τῶν 60 ἑκατομμυρίων ὑποχρεώσεων τῆς Ἑλλάδος, διήρχειτο κρισίμους στιγμάς. Ἡ ἐν τῇ Ἀνατολῇ κατάστασις ἀφ' ἑτέρου, ἡ κρητικὴ ἐπανάστασις, ὁ ἐσωτερικὸς σάλος ὑποδαυλιζόμενος ὑπὸ τῶν ἀντιπολιτευομένων ἐφημερίδων ἀπαιτουσῶν συνταγματικὰς ἐλευθερίας, αἱ περὶ τῶν οἰκονομικῶν ἀπαιτήσεις τῶν Δυνάμεων, αἱ ραδιουργίαι τοῦ Λάϊενς ἠνάγκασαν τὸν Ὀθωνα τῇ ὑποδείξει τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας Lagrené νὰ ἀναθέσῃ τὴν πρωθυπουργίαν εἰς τὸν ἐν Λονδίῳ πρεσβευτὴν Ἀλέξ. Μαυροκορδάτον¹ ὅπως ἱκανοποιήσῃ τὸν ἀφηνιάσαντα ἀγγλικὸν ἐγωϊσμὸν καὶ περιστείλῃ τοῦτον εἰς τὰ ὄρια τῆς εὐπρεπείας ἅτινα εἶχεν ἀπὸ πολλοῦ ὑπερβῆ. Ἐν ἀναμονῇ λοιπὸν τοῦ νέου πρωθυπουργοῦ καὶ λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς ἱκανότητος, πείρας, μορφώσεως καὶ τῶν ἄλλων πολιτικῶν καὶ πνευματικῶν ἀρετῶν τοῦ Μαυροκορδάτου ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως ἅπασα ἡ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐργασία ἢ σχετικὴ μὲ τὴν ἰδρυσιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τεθῇ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον, τὴν μελέτην καὶ τὴν κρίσιν τοῦ ἀναμενομένου νέου πρωθυπουργοῦ. Ἡ καθυστέρησις ὅμως αὕτη τῆς δημοσιεύσεως τῶν Τρα-

¹) «Ὁ αἰώνιος ἱατρὸς τῶν πολιτικῶν ἀποριῶν» κατὰ τὸν Δραγούμην· βλέπε «Ἱστορικαὶ Ἀναμνήσεις».

πεζιτικῶν νόμων ἀποδίδεται παρὰ τῆς ἀντιπάλου μερίδος εἰς τὸν Γεώργ. Σταύρου. Τὴν ἀναβολὴν τῆς ἀποφάσεως πρὸς δημοσίευσιν τῶν ἐν λόγῳ νομοθετημάτων λαμβάνουσα ὡς πρόφασιν ἡ μερίς αὕτη ψέγει δριμύτως τὸν Γ. Σταύρου προσωπικῶς μὲ ἀνευλάβειαν μάλιστα πρὸς τὴν ιδιότητά του ὡς δημοσίου ὑπαλλήλου «ὡς μισθωμένον δι' ἀδρου μισθοῦ >ἀπὸ τὸ Δημόσιον διὰ νὰ μετέρχεται ἐπιχειρήσεις τοκιστικὰς» καὶ φοβούμενον μήπως διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς «χάσῃ τὸ >ἔρμαιον τοῦ πλουτισμοῦ του, τοὺς μαστοὺς τῆς εὐημερίας του» ὅτι «ἐργαζόμενος εἰς τὴν προεξοφλητικὴν Τράπεζαν τοῦ Ἐυνάρδου ὠφελεῖται >πρὸς 1 1/2 % ἐπὶ κεφαλαίου ἐκ δοχ. 800.000 σχεδόν, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοῦ >1840 ἔδειξεν ὠφέλειαν πρὸς 11 1/4 %». Ὅτι ἡ σύστασις τῆς Τραπεζῆς >ἀντίκειται εἰς τὰ τοκογλυφικά του συμφέροντα τῆς ἐπ' ὄνοματι τοῦ >φιλέλληλος Ἐυνάρδου ἐνεργουμένης κερδοσκοπίας. Ὅτι «ἐντεταλμένος >τὴν διαχείρησιν τῶν χρημάτων τοῦ Ἐυνάρδου κερδοσκοπεῖ ἐπὶ τοῦ συναλλάγματος, προαγοράζων τὸ ὑπάρχον ἐν τῇ ἀγορᾷ εἰς χαμηλὴν τιμὴν >διὰ νὰ τὸ διαθέσῃ βραδύτερον εἰς τὸ ἐμπόριον εἰς ὑψηλοτέραν τιμὴν, >ἀποκομίζων εἰς ὄφελός του τὴν προκύπτουσαν διαφορὰν».

Εἰς ὅλας ὁμως τὰς συκοφαντίας ταύτας ὁ Γ. Σταύρου κωφεύει καὶ οὐδὲν ἀπαντᾷ. Παλαίει ἀγωνιζόμενος κατὰ τῶν πολλαπλῶν ἀντιδράσεων, ἐργάζεται ἀθορύβως βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Regny, κρατῶν δὲ ἐνήμερον πασῶν τῶν κινήσεων του τὸν ἐν Ἑλβετίᾳ Ἐυνάρδον. Βλέπει ὅτι τὸ μέλλον νὰ συστηθῇ ἴδρυμα εἶναι τσαύτης σπουδαιότητος διὰ τὸ μέλλον τῆς πατρίδος, ὥστε νὰ ἀξίξῃ τὴν ἀφοσίωσιν τὴν ὁποῖαν δεικνύει πρὸς θεμελίωσίν του ἐπὶ ἀκλονήτων βάσεων. Κατόπιν ὁμως δημοσιεύσεως ἐπιστολῆς τοῦ Γρὴν πρὸς τὸν ἐν Ἑλβετίᾳ Ἐυνάρδον¹ θιγούσης τόσον τὸν Regny ὅσον καὶ τὸν Γ. Σταύρου τὸν ὁποῖον καλεῖ τοκογλύφον ὡς «κρυφίως καὶ πλαγίως ἐκπιέζοντα ἐκ τῶν δυστυχοῦντων αἰσχροῦς προσθήκας τόκου, τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος δανειστής² διὰ τοὺς σκοποὺς του πανδῆμως προσδιώρισεν», ἐπωφελούμενος δὲ καὶ τῆς ἐγκρίσεως τῶν περὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς νόμων, ὁ Γ. Σταύρου λύει τὴν σιωπὴν του δημοσιεύσας τὴν κάτωθι διαμαρτυρίαν, ἐν ἣ μετ' ἀγανακτικῆσεως στιγματίζει τὴν κατ' αὐτοῦ συκοφαντίαν³.

«— Διὰ τῶν καιρικῶν προσπαθειῶν, λέγει, τῆς Α. Μ. τοῦ Σεβαστοῦ >ἡμῶν Βασιλέως, ἡ τόσον παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιθυμητὴ Τράπεζα δὲν >θέλει ἀργήσῃ νὰ συστηθῇ».

¹) «Ἀθηνα», ἔτος Ι' 1841, Ἀπρίλιος, φύλ. 807 σελίς 3385.

²) Ὑπονοεῖ τὸν Ἐυνάρδον.

³) «Ἀθηνα» ἔτος Ι' 1841 Ἀπρίλιος, ἀριθ. φύλλου 890 σελίς 3397.— «Ἑλληνικὸς Ταχυδρόμος» Παράρτημα τοῦ ἀρ. 14 τῆς 13 Ἀπριλίου 1841 σελίς 59. Γ. Ζωγράφος: Ἱστορία τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τόμ. 2 σελ. 195.